

NOLEs-samling 1.-2. februar 2012

Lesing, skriving og muntlighet i kroppsøvingsfaget

Oddrun Hallås

Førstelektor, HiB, AL, Idrettsseksjonen

Læreplan i kroppsøving

- «Grunnleggjande ferdigheiter er integrerte i kompetansemåla, der dei medverkar til å utvikle fagkompetansen og er ein del av han»

(K06, Kroppsøving, s. 3)

Kunnskapsløftet

- Generell del
- Prinsipper for opplæringen, læringsplakaten
- Fag- og timefordeling
- Læreplaner for fag
- Kroppsøving:
  - Formål med faget
- Grunnleggende ferdigheter
- Utvikling av det hele mennesket
- Stimulering av alle funksjonsområder hos eleven

Utvikling av det hele mennesket

- Overordnet politisk krav til skolen
- Utvikle ferdigheter for arbeidslivet og utvikling av de hele mennesket
(St.meld.nr.30 "Kultur for læring")

Stimulering av alle funksjonsområder ved eleven

- Fysisk vekst og modning
- Motorisk utvikling
- Psykisk: kognitiv, emosjonel, sosial

Skolehverdagen

- Mening for elevene
- Den gode læring:
  - mening, nytte, aktiv deltagelse
- Møte mellom fag og hverdag (Tiller, 1995)
- Det virkelige livet
- Elevenes interessefelt
(Tiller og Tiller, 2002, Næss, 2010)
- Engasjement, interesse og mestring (Befring, 1997)
- Selvoppfatningen
(Duesund, 1993)
- Tverrfaglig arbeid

Kroppssøving (NB! Ny plan under høring)

Hovedområder i faget

1.-4. årstrinn

- Aktiviteter i ulike rørslemiljø

5.-7. årstrinn

- Idrettsaktiviteter og dans

- Friluftsliv

8.-10. årstrinn

- Idrett og dans

- Friluftsliv

- Aktivitet og livsstil

Vg1.-Vg3.

- Idrett og dans

- Friluftsliv

- Trening og livsstil

Aktiviteter i ulike rørslemiljø (1.-4.)

Idrettsaktiviteter og dans (5.-7.)

Idrett og dans (8.-10.)

Friluftsliv (5.-7. og 8.-10)

Grunnleggende ferdigheter i kroppsøving

- **Å kunne bruke kroppen**
- Å kunne uttrykke seg muntlig i kroppsøving
- Å kunne skrive i kroppsøving
- Å kunne lese i kroppsøving
- Å kunne regne i kroppsøving
- Å kunne bruke digitale verktøy i kroppsøving

Å kunne bruke kroppen

- Bevegelseslæring og kroppslig læring er fagets egenverdi
  - Læring i bevegelse/kroppslig kunnskap/ferdighet (å lære å svømme)
  - Læring om bevegelse/teoretisk læring
  - Læring gjennom bevegelse/nyttebetont – faget blir middel for noe annet.

Å kunne uttrykke seg muntlig

- *Å kunne uttrykke seg munnleg* i kroppsøving handlar mellom anna om å kunne formidle inntrykk og opplevingar frå ulike aktivitetar. Ein uttrykkjer seg munnleg i utforminga av reglar for leik, ulike typar spel og anna samhandling. Evne til munnleg formidling er òg nødvendig når ein skal organisere og leie aktivitetar. (K06)

Å kunne uttrykke seg muntlig

1-4: samtale om regler for opphold i natur

5-7: beskrive lokale tradisjoner i friluftsliv

8-10:

- Gjøre greie for treningsprinsipp i utvalgte idretter
- Forklare livbergning i vann og livreddende førstehjelp
- Lede idrettsaktiviteter
- Gjøre greie for andre måter å orientere på enn v/bruk av kart og kompass
- Redegjøre for sammenhenger mellom ulike fysiske aktiviteter, livsstil og helse

Og for eksempel:

Synge i folkeviseleik

Avklaring av regler

Muntlig lekse hjemme – opplevelser i faget, på turer etc

Å bruke mye stemme

Diskusjoner, dialoger, argumentere, forklare – bruke de kroppslige erfaringene i trening av muntlig aktivitet

Å kunne skrive

- *Å kunne skrive* i kroppsøving handlar primært om skriftlege framstillingar av verksemd og vurdering. Det er mest relevant på høgare årssteg (K06).

Å kunne skrive

- 1-4: forme kroppen som bokstaver, skrive bokstaver i sand og snø, lage enkle kart eller lage fellesbøker etter turdager.
- 5-7: beskrive lokale tradisjoner i friluftsliv, skrive utstyrslister, lage dikt rundt bålet v/ å bruke kull og skrive på matpapiret, invitere til cup og skrive innbydelse, lage plakater og påmeldingslister + diplomer
- 8-10: skrive treningsprogram, føre treningsdagbok, skriftlig gjøre greie for sammenhengen mellom fysisk aktivitet, livsstil og helse
- **Og for eksempel:**
  - Tverrfaglige aktiviteter
  - Norsk: tekster i ulike sjangre med utgangspunkt i opplevelser i kroppsøving)
  - Samfunnsfag: (fagtekster om OL, fotballens historie etc)
  - Naturfag: (skrive om kroppens organer, puls, energiomsetning etc)
  - RLE: (etikk, fair play, dommeravgjørelser)
  - Mat og Helse: (prosjekter vedrørende helse og livsstil)

Å kunne lese

- *Å kunne lese* i kroppsøving handlar om å kunne hente, tolke og forstå informasjon frå fagspesifikke tekstar. Det gjev grunnlag for å vurdere viktige sider ved arbeidet i faget. Det handlar òg om å tolke kart og forstå symbol (K06).

Å kunne lese

- 1-4: bruke enkle kart (lese symboler), lese skilt og merking på ulike arenaer, oppgaver på natursti,
- 5-7: orientering, kart og kompass, lese tabeller, kampoppsett, innbydelser, regler etc.
- 8-10: orientering, tekster og artikler i papir eller på nett mht tema innen ulike treningsformer.

Og for eksempel:

Elever, som kan lese, og som av en eller annen grunn ikke kan delta aktivt i en krøv.time kan som et alternativ få lese ulike tekster om kroppsøvingsfaglige temaer.

Tverrfaglige opplegg:

Norsk: lese tekster innenfor kroppsøvingsfaglige temaer

RLE: etikk og fair play – ta utgangspunkt i sportsjournalistikk og avisartikler/debattinnlegg etc

Å kunne regne

Å kunne bruke digitale verktøy

- *Å kunne rekne* i kroppsøving inneber mellom anna å kunne måle lengder, tider og krefter. Å forstå tal er nødvendig når ein skal planleggje og gjennomføre treningsarbeid.
- *Å kunne bruke digitale verktøy* i kroppsøving er viktig når ein skal hente inn informasjon for å planleggje aktivitetar, dokumentere og rapportere.

Forskning på gang:

- KIO – prosjektet (Høgskolen i Volda)
- Skolefagsundersøkelsen (Høgskolen Stord/Haugesund)
- De praktisk-estetiske fagene på barnetrinnet – Ferdigheter, kunnskap og danning – eller «blot til Lyst»? (Høgskolen i Bergen)
- Danmark: f.eks: forskning innen utepedagogikk og språklæring (www.udeskole.dk)